

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudkyní Mgr. Jaroslavou Křivánkovou ve věci

žalobce: M. M.

právně zastoupený JUDr. Karlem Seidlem, advokátem, Jiráskova
1343/2, Karlovy Vary

proti

žalovanému: Ministerstvo práce a sociálních věcí, sídlem Na Poříčním právu
376/1, Praha

v řízení o žalobě ze dne 10. 6. 2024 proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 12. 2023, č. j.
MPSV-2023/254581-915 o příspěvek na živobytí

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 12. 2023, č. j. MPSV-2023/254581-915 se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Ministerstvo práce a sociálních věcí je povinno nahradit žalobci náklady řízení ve výši 213 Kč ve lhůtě 30 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku k rukám JUDr. Karla Seidla, Ph. D., advokáta.

Odůvodnění:

I.
Napadená rozhodnutí

1. Rozhodnutím Úřadu práce ČR-Krajská pobočka v Karlových Varech ze dne 27. 2. 2023 č.j. 16028/2023/KVA byla žalobci odejmuta ode dne 1. 8. 2019 dávka příspěvek na živobytí, jež mu byla vyplácena od 2. 3. 2015. Rozhodnutí podrobně zrekapitulovalo opakovanou snahu správního orgánu provést sociální šetření v místě bydliště žalobce v souladu s § 63 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, jež však nebylo realizováno, neboť žalobce neposkytl potřebnou součinnost a správnímu orgánu neumožnil provést místní šetření k ověření skutečností rozhodných pro nárok na dávku, přičemž bez provedení tohoto šetření nebylo možno bez pochybností prokázat, že žalobce předmětný byt užívá, pochybnosti o tomto užívání přineslo i vyjádření policejního orgánu. S ohledem na to, že nebylo možno ověřit skutečné bydliště žalobce a s tím související výši odůvodněných nákladů na bydlení či okruh společně posuzovaných osob, bylo přistoupeno k odejmutí dávky.
2. Následně bylo vydáno žalovaným dne 20. 4. 2023 rozhodnutí č.j. SZ/MPSV-2023-75678-915, jímž bylo zamítnuto odvolání žalobce proti výše uvedenému rozhodnutí a toto bylo potvrzeno. Toto rozhodnutí napadl žalobce žalobou ze dne 3. 7. 2023.
3. Rozhodnutím zdejšího soudu č.j. 33 Ad 14/202-69 ze dne 27. 10. 2023 bylo uvedené rozhodnutí zrušeno a věc vrácena žalované k dalšímu řízení. Důvodnou soud shledal námitku žalobce týkající se nedůvodnosti odejmutí dávky pomoci v hmotné nouzi zpětně od srpna 2019. Ostatní žalobní námitky soud shledal nedůvodnými.
4. Následně žalovaný vydal dne 5. 12. 2023 žalobou napadené rozhodnutí č.j. MPSV-2023/254581-915, jímž bylo rozhodnutí ÚP ČR – Krajské pobočky v Karlových Varech ze dne 27. 2. 2023 č.j. 16028/2023/KVA změněno s ohledem na závazný právní názor zdejšího soudu vyslovený v rozhodnutí č.j. 33 Ad 14/202-69 ze dne 27. 10. 2023 tak, že dávka příspěvek na živobytí se odnímá ode dne 1. 9. 2019.

II.

Žaloba

5. Žalobce se včas podanou žalobou domáhal přezkoumání rozhodnutí žalovaného a následně v doplnění žaloby ze dne 9. 9. 2024 prostřednictvím soudem ustanoveného právního zástupce zrekapituloval dosavadní průběh správních i soudních řízení.
6. Uvedl, že z odůvodnění rozhodnutí ÚP vyplývá, že žalobci byl příspěvek na živobytí odejmut, aniž by bylo bez pochyb prokázáno, zda předmětný byt užívá. Tím, že rozhodnutím obou správních orgánů došlo k odejmutí dávky příspěvek na živobytí bez náležitého dokazování, jehož by se žalobce mohl zúčastnit, byla žalovaným porušena zásada správního řízení dle § 3 správního řádu zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu nezbytném pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2. Za situace, kdy se žádné další dokazování ohledně dalšího trvání podmínek pro dávku neprovedlo, nebyl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti a rozhodnutí žalovaného je proto nesprávné a nedůvodné, vydané na základě vadně vedeného správního řízení, neboť závěr nelze učinit na základě obecného konstatování, že se něco nepodařilo prokázat, bez řádného odůvodnění uložené sankce v podobě odejmutí dávky s odkazem na konkrétní důkazy a z nich vyvozené skutkové a právní závěry.
7. S odkazem na ust. § 63 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi žalobce uvedl, že je osobou

invalidní ve II. stupni invalidity, vedenou v evidenci uchazečů o zaměstnání bez jakýchkoliv započitatelných příjmů, obě uvedené dávky mu byly přiznány a vypláceny od 2. 3. 2015. Pokud žalovaný dospěl ve svém rozhodnutí k závěru, že nebyl bez pochybností prokázán nárok na dávku, pak takový postup a závěr neodpovídá zákonnému znění. Předpoklady pro přiznání a vyplácení dávky v hmotné nouzi v době, kdy o nich bylo rozhodováno, byly splněny a správnímu orgánu prokázány, přičemž minimálně do 15. 5. 2020 nedošlo k žádné změně, již by byl žalobce povinen správnímu orgánu oznamovat. Pokud proto chtěl žalovaný dávku odejmout, musel v potřebném rozsahu vést dokazování ke zjištění případných změn předpokladů pro její další vyplácení, popř. porušování povinností, což nevedl, zároveň bylo nutné rozhodovat na základě nepochybných závěrů zjištěných v dokazování (o změně původních předpokladů) dle § 3 správního řádu. Žalobou napadené rozhodnutí je tak nezákonné, neboť odnímá dávku v hmotné nouzi z důvodu, s nímž zákon tento následek nespojuje. V případě žádosti o dávku je povinností a odpovědností žadatele o ni prokázat předpoklady pro vznik nároku na dávku, avšak v případě odnímání dávky je povinností správního orgánu prokázat jejich příjemci porušení zákonné povinnosti, s nímž je její odejmutí spojeno, což se v posuzovaném případě nestalo.

8. Žalobce dále uvedl, že k tvrzenému porušení povinností dle výzvy ze dne 20. 4. 2020 nedošlo. Má zato, že není možné, aby byla jakákoliv dávka v hmotné nouzi rozhodnutím z roku 2020 odejmuta s účinností od srpna či září 2019 za situace, kdy řízení o odejmutí dávky byla zahájena pravděpodobně až dne 2. 12. 2019 a důvodem pro odejmutí dávky bylo nesplnění povinností dle výzvy ze dne 20. 4. 2020, popř. neprokázání bez pochybností oprávněnosti nároku na trvání dávky a to bez jakéhokoliv odůvodnění, proč právě k datu září 2019. Zdůraznil, že ne každé porušení povinnosti má vést bez dalšího k odejmutí dávky, přičemž v napadených rozhodnutích absentuje úvaha a hodnocení, proč bylo právě v jeho případě přistoupeno k odejmutí dávek, což má za následek nepřezkoumatelnost rozhodnutí.
9. Pokud žalovaný ve svém rozhodnutí uvedl, že dávka je odnímána od srpna 2019 na základě skutečností zjištěných v červenci 2019 a odkázal na údajné podrobné odůvodnění tohoto postupu v rozhodnutí ÚP, kde však taková podrobná argumentace obsažena není, neboť ÚP se zabývá zejména skutečnostmi v roce 2020, stále tudíž není jasné, co konkrétně žalobce porušil a proč je dávka odnímána právě od srpna 2019. I přes výtky správního soudu tak jsou správní rozhodnutí nepřezkoumatelná, neboť není zřejmý věcný a právní důvod pro odnětí dávky od srpna 2019.
10. Další žalobní námitkou proti napadenému rozhodnutí, jež nebyla žalovaným řádně vyřízena, bylo i to, že v rozporu s § 2 odst. 2, 3 a 4 správního řádu nebylo zřejmé, co ÚP zamýšlí svými výzvami zjistit a co svými kroky zjišťuje. Správní orgán nedbal ani zásady, že dávky hmotné nouze mají (mohou) zabránit sociálnímu vyloučení, a jednal v opačném duchu, tj. snažil se zamezit přístupu k těmto dávkám za jakoukoliv cenu, tj. nachytat osobu v tíživé situaci na nesplnění obtížně splnitelné či nesplnitelné formální povinnosti. Správnímu orgánu žalobce vždy potřebnou součinnost poskytl, aniž by se dočkal vysvětlení, proč je to či ono žádáno, většina požadavků ze strany správního orgánu neměla žádné vyústění vedoucí k nějakému posunu v řízení.
11. Žalovaný na žalobcovy argumenty ohledně nepravdivosti založených listin, jež uvedl

v odvolání, nijak nereagoval, ačkoli ani žalovanému ani ÚP nic nebránilo doplnit dokazování a případné nejasnosti z roku 2019 či 2020 odstranit, k čemuž byl připraven. Žalobce nebyl řádně seznámen s podklady rozhodnutí, správní orgán vycházel z listin, jejichž obsah je prokazatelně nepravdivý, přestože byl na toto upozorněn a žalobce navrhl jiné důkazy toto prokazující, což svědčí o neobjektivnosti závěrů správních orgánů, které si pro ně dle své libovůle vybraly listiny vyhovující jejich předem učiněnému závěru, aniž se vyjadřují k rozporu jejich obsahu s obsahem provedených důkazů. Navrhl proto, aby rozhodnutí ÚP a žalovaného byla jako nezákonná a nepřezkoumatelná pro nedostatek právního odůvodnění zrušena a věc byla žalovanému, popř. správnímu orgánu prvního stupně vrácena k dalšímu řízení.

III.

Vyjádření žalované k žalobě

12. Žalovaný dne 1. 10. 2024 ve svém vyjádření k žalobě uvedl, že se při vydání napadeného rozhodnutí plně držel dikce rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 27. 10. 2023 sp. zn. 33 Ad 14/2023, jenž vyslovil jednoznačný, výkladově nerozporuplný právní názor, jímž byl žalovaný při novém rozhodování ve věci vázán. Shromážděné podklady jsou dostatečné pro vydání rozhodnutí, přičemž rozhodným měsícem předcházejícím odejmutí dávky je srpen 2019. Žalovaná má proto zato, že napadená rozhodnutí jsou v souladu s hmotným i procesním právem a správní řízení netrpí vadami, pro něž by bylo nutno rozhodnutí rušit. Navrhl proto, aby byla žaloba zamítnuta jako nedůvodná.

IV.

Posouzení věci soudem

13. Řízení v projednávané věci je upraveno zákonem č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen s.ř.s.).
14. V souladu s § 75 odst. 1, 2 s. ř. s. vycházel soud při přezkoumání napadeného rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, a napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích žalobních bodů uplatněných v žalobě. Ve věci bylo s ohledem a stanovisko žalobce nařízeno ústní jednání.

V.

Rozhodnutí soudu

15. Žaloba je důvodná.
16. Napadené rozhodnutí bylo vydáno dne 5. 12. 2023, přičemž s ohledem na usnesení žalované č.j. MPSV-2024/101225-915 ze dne 25. 4. 2024, jímž bylo vyhověno žádosti žalobce o určení neplatnosti jeho doručení, byla žaloba ze dne 10. 6. 2024 podána v souladu s § 72/1 s.ř.s. včas.
17. Žalobce se žalobou domáhá zrušení rozhodnutí žalovaného, jímž bylo rozhodnutí ÚP ČR – Krajské pobočky v Karlových Varech ze dne 27. 2. 2023 č.j. 16028/2023/KVA, kterým bylo rozhodnuto o odejmutí dávky příspěvek na živobytí od měsíce srpna 2019, změněno tak, že se dávka příspěvku na živobytí odnímá ode dne 1. 9. 2019.
18. S ohledem na žalobcovu argumentaci a předchozí rozhodnutí zdejšího soudu (č.j. 16 Ad 91/2020-137 ze dne 27. 7. 2022 a č.j. 33 Ad 14/2023-69 ze dne 27. 10. 2023), jimiž byla zrušena rozhodnutí žalovaného, kterými došlo k odejmutí dávky příspěvek na živobytí žalobci od srpna 2019, se soud zabýval zejména otázkou, zda byly odstraněny nedostatky rozhodnutí

žalovaného ze dne 20. 4. 2023, č.j. MPSV-2023/88226-915, jež vedly k jeho zrušení v pořadí druhým rozsudkem č.j. 33 Ad 14/2023-69 ze dne 27. 10. 2023. V uvedeném řízení se soud zaměřil s ohledem na žalobní argumentaci (jež se shoduje se žalobní argumentací v nyní projednávané věci) na posouzení, zda žalovaný vedl náležitě dokazování ohledně toho, zda žalobce splnil povinnost vyhovět výzvám ÚP k umožnění provedení sociálního šetření, zda byla žalobci dána příležitost seznámit se s podklady rozhodnutí a vyjádřit se k nim, zda bylo možné odejmout žalobci dávku příspěvek na živobytí zpětně od srpna 2019, zda z žalobou napadeného rozhodnutí a rozhodnutí ÚP jemu předcházejícímu vyplývá, na základě jakého konkrétního důvodu a jakého konkrétního právního ustanovení a jemu odpovídajícímu právnímu důvodu došlo k odejmutí uvedené dávky a zda bylo z výzev adresovaných žalobci zřejmé, co jimi úřad práce zamýšlí zjistit. Soud v uvedeném rozhodnutí odůvodnil (viz bod 20. až 23. odůvodnění rozhodnutí sp. zn. 33 Ad 14/2023), jaké důvody jej vedly k závěru, že skutkové a právní nejasnosti, jež vedly zdejší soud k vydání prvního zrušujícího rozhodnutí č.j. 16 Ad 91/2020-137 ze dne 27. 7. 2022, byly žalovaným dostačujícím způsobem odstraněny, uvedl důvody, jež jej vedly k závěru, že byla prokázána důvodnost odejmutí dávky.

19. A na odůvodnění těchto závěrů v plném rozsahu odkazuje s ohledem na skutečnost, že se jedná o skutkově a právně shodnou věc, v mezidobí nevyšel najevo žádný důkaz, jenž by zpochybnil dosud zjištěný skutkový stav. Soud tedy ve svém předchozím rozhodnutí až na jednu výjimku, již byla otázka týkající se důvodnosti odejmutí dávky zpětně právě od srpna 2019, neshledal žalobní argumentaci důvodnou.
20. Co se týká žalobní argumentace žalobce vztahující se ke stanovení data odnětí dávky, ta se v tomto řízení shoduje, jak již bylo uvedeno výše, s argumentací uplatněnou v předchozím řízení. Žalovaný respektoval závazný právní názor vyslovený v této souvislosti soudem (viz bod 28. a násl. odůvodnění rozhodnutí sp.zn. 33 Ad 14/2023), kdy se soud neztotožnil se závěrem správních orgánů týkajícím se stanovení data, od něhož má být dávka odňata, a to z důvodu, že dospěl k závěru, že do konce měsíce července nebyl dán žalobci dostatečný prostor k tomu, aby osvědčil splnění podmínek pro vyplacení dávky za měsíc srpen 2019, a nebyla tak prokázána existence důvodu pro odejmutí dávky právě od uvedeného měsíce dle § 63 odst. 2 zákona o hmotné nouzi s přihlédnutím ke stanovenému rozhodnému období, za které se zjišťuje splnění ostatních podmínek v průběhu poskytování opakující se dávky dle ust. § 10 odst. 5 písm. b) uvedeného zákona, dle něhož je rozhodným obdobím, za které se zjišťuje splnění ostatních podmínek v průběhu poskytování opakující se dávky, kalendářní měsíc předcházející aktuálnímu kalendářnímu měsíci, s výjimkou zjišťování odůvodněných nákladů na bydlení, kdy je rozhodným obdobím aktuální kalendářní měsíc. To vše za situace, kdy předchozí opakované pokusy o provedení neohlášeného šetření byly neúspěšné, neboť žalobce nebyl v místě tvrzeného bydliště zastižen. Tato skutečnost nemůže mít sama o sobě mít za následek odejmutí dávky, zároveň však může být impulzem pro ověřování pravdivosti skutečností tvrzených žalobcem ohledně tvrzeného bydliště. Jak vyplývá z obsahu napadeného rozhodnutí, žalovaný právní názor soudu vyslovený v jeho předchozím rozhodnutí ve svém rozhodnutí respektoval a soudem zrušené rozhodnutí změnil tak, že dávku příspěvek na živobytí odejmul až od 1.9.2019, což odpovídá zjištěnému skutkovému stavu.
21. Je třeba uvést, že z podrobného popisu opakovaných neúspěšných snah správního orgánu provést šetření v místě bydliště zároveň vyplývá, že k rozhodnutí o odejmutí dávek nedošlo např. po jednorázovém neúspěšném pokusu o provedení šetření a nejednalo se tak o krok, který by byl za daných okolností excesem zcela neadekvátním zjištěnému skutkovému stavu.

Soud i s ohledem na tuto skutečnost při svém předchozím rozhodnutí považoval argumentaci žalobce související s mírou zvolené správní sankce za dílčí a nepovažoval za nutné na ni reagovat za situace, kdy se zabýval především existencí skutku a právních důvodů pro odejmutí dávky. Ze znění ust. § 63 odst. 2 zákona o hmotné nouzi vyplývá, že jednání, jehož se žalobce dopustil tím, že neumožnil provedení sociálního šetření k ověření skutečností rozhodnutých pro uvedenou dávku či její výše, může, tedy nikoli nutně musí, mít za následek odejmutí dávky, event. může být důvodem pro snížení její výše. S ohledem na to, že v této otázce zvolení typu sankce závisí na správním uvážení rozhodujícího správního orgánu, je proto potřebné, aby správní orgán ve svém rozhodnutí výslovně uvedl důvody, jež jej vedly k rozhodnutí uložit žalobci právě nejprísnejší možnou sankci spočívající v odejmutí dávky hmotné nouze a důvody, proč nepovažoval za adekvátní přistoupit k uložení mírnější sankce spočívající ve snížení výše těchto dávek.

22. Soud proto žalobu shledal důvodnou a žalobou napadené rozhodnutí v souladu s § 78 odst. 1 s.ř.s. zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

VI.

Náklady řízení

23. Procesně úspěšný žalobce má vůči žalovanému právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů řízení o žalobě (§ 60 odst. 1 s. ř. s.). Ta se skládá z ceny poštovních služeb ve výši 213 Kč (obálky na č. l. 15 a 27 soudního spisu). Jiné náklady žalobce neuplatnil a neplynou ani z obsahu soudního spisu. Tuto náhradu je žalovaný povinen zaplatit žalobci do 30 dnů ode dne právní moci tohoto usnesení k rukám jeho zástupce JUDr. Seidla, Ph.D.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat do dvou týdnů po jeho doručení kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno, který o kasační stížnosti rozhoduje. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni (§ 12 odst. 1, § 102, § 106 odst. 2 a 4 s. ř. s.).

Plzeň dne 3. 3. 2025

Mgr. Jaroslava Křivánková v.r.
samosoudkyně